

**Ebaseaduslik Narkootikumide Ringlus Koroonaviiruse Pandeemia Ajal:
Kohtuekspertiisi Apteek, Farmaatsiaäri Organisatsioon Ja Kriminaalõigus
Salakaubaveo Interdistsiplinaarse Uurimise Alusena**

**Illegal Narcotics Circulation During the Coronavirus Disease Pandemic:
Forensic Pharmacy, Pharmaceutical Business Organization and Criminal Law
as a Foundation for the Interdisciplinary Study of Smuggling**

Valentyn Shapovalov (Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine, Advocates Company “Apotheosis”, Public Organization “Association of medical and pharmaceutical law”, both – Kharkiv, Ukraine)

Andrey Samorodov (Senior Commissioner, LLM, Estonian Police and Border Guard Board, Estonia)

*Corresponding author: Andrey Samorodov

Received: November 02, 2022

Published: February 24, 2023

Abstract. This article is devoted to the analysis of illegal drug circulation during the COVID-19 pandemic. The authors discuss the relationship between forensic pharmacy, pharmaceutical business management, and criminal law as a foundation for the interdisciplinary study of drug smuggling. The article examines various aspects of drug smuggling, including the production, transportation, and sale of drugs, as well as their impact on public health during the pandemic. The author also examines the problem of the development of international criminal networks involved in drug smuggling and points to the need for cooperation between countries to combat this phenomenon. Finally, the article discusses the impact of the pandemic on the growth of illegal drug circulation and the need for additional measures to combat this problem.

The article also examines the role of the forensic pharmaceutical case in the fight

against drug smuggling. The mechanisms of control over the production and supply of drugs are considered. The authors draw attention to the importance of preventing drug smuggling and provide recommendations to prevent the spread of this problem.

In general, the article provides a holistic overview of the problem of drug smuggling during the COVID-19 pandemic, which is one of the most pressing problems today. The authors show that this phenomenon is a complex problem that requires cooperation between different disciplines and international organizations. The importance of solving this problem is to protect public health and maintain law and order.

Keywords: interdisciplinary study, illegal circulation, psychoactive substances, narcotic drugs, psychotropic substances, smuggling, coronavirus disease pandemic, forensic pharmacy, organization of pharmaceutical business, criminal law, rule-making practice.

Introduction. COVID-19 (SARS-CoV-2) pandeemia on suurendanud tervishoiusektori, ravimitööstuse, majanduse ja õiguskaitseasutuste koormust [1, 2]. 18. märtsi 2021 seisuga maailmas tuvastati 120915219 kinnitatud COVID-19 juhtumit, sealhulgas 2674078 surmajuhtumit [3]. COVID-19 viirus on suurel määral nakkav ja selle paljunemise põhiarv on ligikaudu 2,5. Esimese 15 levikukuu jooksul põhjustas viirus erinevates geograafilistes piirkondades mitmeid pandeemialaineid. Tõsise haiguse risk suureneb märkimisväärselt vanusega. Rahvatervise meetmete põhiorhk on SARS-CoV-2 leviku ja sellesse haigusse suremuse vähendamisel. Haiguse vastu võitlemise eesmärk saavutatakse COVID-19 patsientide koormuse hoidmisega tervishoiusektori ravivõimaluste piires [3].

Vastavalt WHO uutele hinnangutele [4, 5] COVID-19 pandeemiaga otseselt või kaudselt seotud surmajuhtumite koguarv (kirjeldatud kui "liigsuremus") ajavahemikus 1. jaanuarist 2020. kuni 31. detsembrini 2021 oli ligikaudu 14,9 miljonit (vahemikus 13,3 miljonit kuni 16,6 miljonit).

Sel perioodil, nagu märkis Ghada Fathy Ismail Waly, UNODC peadirektor, narkootiliste ainete komisjoni avamisel ÜRO 64 istungjärgul teatas, et IMFi eelmise aasta hinnangul vähenes 2020 aastal maailma SKT 3,3%. Finantskriis on muutnud narkootiliste, psühhotroopsete ja muude psühhoaktiivsete ainete (SPA) kahjulikke tarbimisharjumusi. Selle tulemusena tõusis nende ebaseadusliku ringluse tase [6]. Niisiis, COVID-19 pandeemia:

- suurenenud elanikkonna elu ja tervise haavatavus, mis on seotud kahjulike toimetulekumehhanismide ja riskikäitumisega, pindaktiivsete ainete kuritarvitamise ehk arsti poolt ettekirjutamata kasutamise tõttu;
- aidanud kaasa vaesuse ja töötuse kasvule kriisi tagajärjel;
- tabas uimastitarbimise häirete, HIV/AIDSi ja sellega seotud haiguste ennetamise, ravi, hoolduse ja rehabilitatsiooni teenuste ulatust ja kvaliteeti.
- suurendas üksikisiku haavatavust, mis tõi kaasa psühho-emotsionaalse olukorra muutumise Lõuna-Aafrika illegaalse ringluse (tootmine, muutmine, müük, kaubandus jne) taseme osas.

Tulevikus Ghada Fathy Ismail Waly rõhutas, et 69% surmajuhtumitest olid seotud pindaktiivsete ainete kuritarvitamisest tingitud inimeste tervishäiretega ning põhjuseks on piiratud juurdepääs [7]:

- kontrollitud ravimid meditsiiniliseks otstarbeks madala ja keskmise sissetulekuga riikides ; valuvaigisteid ei saanud patsiendid sageli ka enne pandeemiat ning kriis ainult halvendas olukorda;
- piisav juurdepääs tervishoiuteenustele ja -hooldusele, mille tulemuseks on suurem SSA kuritarvitamise oht ja potentsiaalselt suurem tõenäosus, et kodanikud hõlbustavad SSA-ga kaubitsemist (kasvatamine, omandamine, ladustamine, müük, kauplemine jne), st meelega elatist teenida.

Eeltoodu elluviimine eeldab rahvusvahelise üldsuse, valitsuste, kodanikuühiskonna ja kõigi huvitatud osapoolte julgustamist võtma kiireloomulisi meetmeid kodanike ja patsientide kaitsmiseks, tugevdades narkomaania ennetamist ja farmakoterapiat ning võitledes narkomaanide ebaseadusliku ringluse (salakaubaveo) vastu. narkootilised ravimid.

Lõuna-Aafrika narkootikumide kuritarvitamine, mille aluseks on ringluse keelatud eriti ohtlikud narkootilised või psühhotroopsed ained, ei mõjuta mitte ainult kriminaalset ja õiguslikku, vaid ka iga osariigi sotsiaal-majanduslikku ja meditsiinilis-farmaatsiasektorit, olenemata selle tasemest. arengust. See nõuab riigi poliitikast meetmete võtmist seaduste, määruste ja programmide täiustamiseks kõigil tasanditel, mis peaksid olema suunatud SAU-de ebaseadusliku nõudluse vähendamisele kõigi elanikkonnarühmade seas, SAU-de salakaubaveo, aga ka üksikisikute ja isikute kriminaalkaristuse vältimatuse vähendamisele. organiseeritud kuritegelike narkorühmituste liikmed.

Purpose of the research. Interdistsiplinaarne uuring illegaalse salakaubaveo kohta Lõuna-Aafrikas (narkootilised ained, psühhotroopsed ained) pandeemia ajal

koroonaviiruse haigus kohtuapteegi, farmaatsiaasja korralduse ja kriminaalõiguse alusel.

Materials and methods. Viidi läbi kirjanduse analüüs, näited kohtuekspertiisi farmaatsiapraktikast, EL, Ukraina ja Eesti õigusaktid ning normatiivaktid. Kasutati graafilisi, dokumentaalseid, retrospektiivseid, süstemaatilisi, võrdlevaid, normatiiv-õiguslikke, tabelilisi, kohtuekspertiisi-farmatseutilisi analüüsimeetodeid.

Artikli uurimus on fragment Harkivi meditsiinilise kraadiõppe akadeemia uurimistööst järgmistel teemadel:

✓ "Patsiendile ravimite andmise organisatsioonilise ja õigusliku korra täiustamine kohtuapteegi, apteegi korraldamise ja juhtimise seisukohast" (riiklik registreerimisnumber 0116U003137, rakendusperiood 2016–2020);

✓ „Farmaatsia- ja meditsiiniõigus: ravimiringluse süsteemi integreeritud käsitlused kohtuapteegi ja-korralduse vaatenurgast (riiklik registreerimisnumber 0121U000031, rakendusperiood 2021-2026).

Materials and discussion. ÜRO ekspertide sõnul analüüsis " World Narcotics Report for 2022" olukorda maailma piirkondades ja riikides seoses Lõuna-Aafrika ebaseadusliku kaubitsemisega. COVID-19 pandeemia ajal täheldati kokaiini, metamfetamiini ja oopiumi ebaseadusliku kaubitsemise kasvu [8, 9]. Pange tähele, et

✓ kokaiini tiraaž (tootmine, transport, müük) saavutas 2020. aastal rekordtaseme, kasvades 2019. aastal +11% 1982 tonnini. Ka kokaiini konfiskeerimine kasvas 2020. aastal rekordilise 1424 tonnini. Peaaegu 90 protsenti kokaiinist konfiskeeriti umbes maailmas 2021. aastal, transporditakse konteinerites või meritsi. Konfiskeerimisandmed viitavad sellele, et kokaiinikaubandus laieneb Põhja-Ameerika ja Euroopa põhiturgudest kaugemale ning liiklus kasvab Aafrikasse ja Aiasiasse;

✓ metamfetamiin – ringlus (kaubandus) laieneb geograafiliselt jätkuvalt; 117 riiki teatasid metamfetamiini konfiskeerimisest aastatel 2016–2020, võrreldes 84 riigiga aastatel 2006–2010. Samal ajal kasvas konfiskeeritud metamfetamiini kogus aastatel 2010–2020 viis korda;

✓ oopium-tiraaž (tootmine, müük, kasutamine) kasvas aastatel 2020-2021 +7% 7930 tonnini; peamiselt toodangu suurenemise tõttu Afganistanis. Samas vähenes samal perioodil tänu tõhusale tõrjele oopiumimagunakultuuride kogupindala 16%, 246 800 hektarini.

Narkootiliste ainete komisjoni 65. istungjärgul (6. september 2022, Genf) esines WHO peadirektor dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus ütles, et COVID-19 pandeemia halvendas olukorda maailma riikides, mis aitas kaasa Lõuna-Aafrika mittemeditsiinilisele ringlusele, mille tagajärjed on [10]:

✚ surmaga lõppenud juhtumid poole miljoni patsiendi surmast kogu maailmas;

✚ kontrollitud elupäästvad ravimid (nt morfiin) on opioidsõltuva farmakoterapia ja palliatiivse ravi jaoks üliolulised;

✚ tagada enamiku maailma haigete inimeste õigus, kellel puudub pidev juurdepääs ohututele ja tõhusatele kontrollitud ravimitele, mida nad vajavad valu ja kannatuste leevendamiseks ning mõnel juhul ka elude päästmiseks.

Samal ajal toetab WHO riike kohaliku tootmise, kontrolli ja reguleerimise võimekuse ning tarneahela suutlikkuse tugevdamisel, et suurendada kvaliteetse HCV tootmist vastavalt kolmele prioriteedile [10]:

Esiteks tuleb narkootiliste ainete ringluse poliitika üle peetava rahvusvahelise dialoogi põhifookuseks seada tervisekaitse ja inimõigused.

Teiseks on vaja kinni pidada CND 65. istungjärgul Viinis riikide esindajate poolt võetud kohustustest rahvusvahelise koostöö parandamise osas.

Kolmandaks on vaja jätkata riiklike kogemuste ja parimate tavade jagamist.

Kaasnevate haigustega narkomaanide arsti- ja farmaatsiaabi korralduse praeguse taseme uurimine EL-i riikides, nagu Eesti, suurendab õiguskaitseorganite võitlust narkokaubanduse ja salakaubaveo vastu COVID-19 pandeemia ajal. [11-21].

Oluline on uurida EL-i liikmesriikide riikliku poliitika [22] kogemusi kõigi klassifikatsiooni- ja juriidiliste rühmade uimastikontrolli valdkonnas, EMCDDA igaaastast analüüsi, mis on suunatud konkreetsete meetmete võtmisele EL-is. rikkumiste, kuritarvitamise ja ebaseadusliku ringluse vastu võitlemiseks.

KhMAPO meditsiini- ja farmaatsiaõiguse, üld- ja kliinilise farmaatsia osakonnas (endine kohtuekspertiisi farmaatsia osakond; Venemaa Teaduste Akadeemia Rahvusliku Teaduste Akadeemia farmaatsiaõiguse osakond), Ph.D., ass. Abrosimov O.S., Ph.D. Bondarenko V.V. , Ph.D. Khalin M.M. , Ph.D. S.L. Petrenko, Ph.D. Ph.D. Galavan Z.S., õigusteaduste doktor . Kasmina N.M. , Ph.D. Nikonov M.M., Giltyai S.M., Ph.D. , prof. Šapovalov V.V. ja teised. Juristid, kohtunikud, kohtuekspertiisi eksperdid, uurijad, operatiivtöötajad, osakondade, osakondade juhid, kes töötasid Ukraina õiguskaitseasutuste juhtivatel kohtadel. Praktiliste töötajate kogemuste kasutamine võimaldas analüüsida heroini, kokaiini, kanepi ja oopiumi ebaseadusliku kaubitsemise ja salakaubaveo kohtuekspertiisi praktikat. Süüdistatavad olid Ukraina, Afganistani, Hollandi, Leedu, Venemaa jt kodanikud. riigid Meie arvates on Lõuna-Aafrika salakaubaveo vastu võitlemiseks kõige tõhusam lahendus Ukraina politsei ja julgeolekuteenistuse vastavate üksuste kontrollitud tarnete, kontrollitud ja operatiivsete ostude läbiviimine, et tuvastada ja dokumenteerida ebaseaduslike tegude fakte [23] vastavalt Ukraina menetlusseadustiku kriminaalkoodeksi artiklile 271 (kuriteo toimepanemise kontroll) [24].

Ukraina salakaubaveo taseme uuringuid kokku võttes märgib Busol O., et kuritegevusel on laiaulatuslikud vormid kogu Ukraina iseseisvusaja vältel ning salakaubavedajate kuritegude tagajärjed kajastusid kõigis riigi majandustegevuse valdkondades: *kõrgem-salakaubaveo* vormid Ukrainas on üks rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse komponente ; üle Ukraina riigipiiri kaupade ebaseadusliku liikumisega seotud *kuriteod* pannakse toime korruptsiooniskeeme kasutades Ukraina riikliku fiskaalteenistuse, Ukraina riigipiiriteenistuse ja teiste riigorganite ametnike osalusel; Ukraina kohtunikud aitavad sageli sihilikult kurjategijatel vältida õiglast karistust salakaubaveoga seotud kuritegude eest, mida võib samuti kvalifitseerida korruptsioonikuriteoks [25].

Ukraina õiguskaitseorganite suhtluse tõhustamiseks toimus 6 oktoobril 2021 peaprokuratuuris õiguskaitse-ja teiste riigiasutuste juhtide ühisnõupidamine ebaseadusliku vastu võitlemise teemadel. relvade, laskemoona või lõhkeainete käitlemine, kuriteod narkootiliste, psühhotropsete ainete, nende analoogide või

lähteainetega kaubitsemise valdkonnas, samuti inimkaubandus [26]. Kohalolijate hulgas olid Ukraina siseministeeriumi, Ukraina ülemraada, riikliku juurdlobüroo, Ukraina riigipolitsei, tervishoiuministri, Ukraina julgeolekuteenistuse esindajad, avalike ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad, ja USA saatkond Ukrainas. Riigitolliteenistuse juhataja asetäitja R. Tšerkaski andis oma kõnes aru riigi tolli ja õiguskaitseorganite kooskõlastatud tegevusest võitluses uimastite ja relvade salakaubaveo vastu, alates aasta algusest on toll ebaseaduslikust ringlusest kõrvaldanud: üle 1,4 tonni heroini (kogukaal); üle 180 kg kokaiini; 28 tuhat tükki narkootilisi tablette; üle 51 tuhande psühhotropsete ainete tableti ja kapsli; üle 2,4 tonni lähteaineid ; ligi 266 000 prekursorid sisaldavat tabletti.

Oluline on, et kohtumisel arutasid õiguskaitseorganite esindajad vastumeetmete küsimusi:

❖ relvade, laskemoona või lõhkeaine ebaseaduslik käitlemine, kuriteod narkootiliste, psühhotropsete ainete, nende analoogide või lähteainetega kaubitsemise, samuti inimkaubanduse valdkonnas;

❖ kaupade ebaseaduslik liikumine üle Ukraina riigipiiri, tollialaste õigusaktide rikkumised ning õiguskaitse- ja riigiorganite koostöö küsimused.

Seetõttu parandame koostöö taset ja uurime Ukraina ja Eesti õiguskaitseorganite kogemusi, mis on demokraatlik riik, mis juhindub EL-is kehtestatud seadustest ja normidest, mis puudutavad sõltuvus- ja väärkohtlemisega seotud käitumist ebaseadusliku ringluse ajal. Lõuna-Aafrika Vabariik ja mõistab hukka just illegaalse salakaubaveo ja narkokaubandusega seotud tegevused ning selle narkomaania tagajärjed on mitme ministeeriumi tegevusvaldkond [27, 28]. Nii Eesti kui ka Ukraina selle seisukoha formaalseks väljenduseks sai 1961, 1971 ja 1988 aastal vastu võetud ÜRO narkootiliste, psühhotropsete ainete ning nende analoogide ja lähteainete deklaratsioonide ratifitseerimine [27, 29].

Erinevate asutuste, organisatsioonide vastutuse selgitamiseks ja nende töö koordineerimiseks töötati välja riiklik uimastistrateegia Lõuna-Aafrika ringluse kontrollimiseks. Laias plaanis võib Eesti riikliku uimastistrateegia jagada kahte suunda [30]:

1 suund – nõudluse vähendamine Lõuna-Aafrika järele, millega tegelevad Sotsiaalministeerium, selle allasutused ning paljud mitteärilised kogukonnad, ametiühingud ja ühendused;

2 suund – on Lõuna-Aafrika Vabariigi pakkumise mahu vähendamine, millega tegelevad politsei, prokuratuur ja toll [30] juhindub oma töös Lõuna-Aafrika Vabariigi ebaseadusliku ringluse laskmise vähendamise põhimõttest:

- ennetusmeetmete rakendamine, kurjategijate tegevusega seotud kuritegude avastamine ja avalikustamine seoses Lõuna-Aafrika ebaseadusliku ringlusega;
- Lõuna-Aafrika ringluse probleemi lahendamine lähtuvalt ühiskonna huvidest Eesti kodanike turvalise elukeskkonna nimel;
- narkokuritegevusega seotud teabe vastuvõtmine kodanikele antud telefoninumbrite ja e-posti aadresside alusel.

Uuringud on näidanud, et varasemate ja praeguste psühho-neuroloogiliste probleemidega vastajad viitavad pindaktiivsete ainete suuremale kasutamisele. See tähendab, et peaaegu iga teine marihuaanat kasutav praeguste psühho-neuroloogiliste

tervisehäirete sümptomitega vastaja ja enam kui iga kolmas alkoholi tarvitav vastaja teatas, et on pandeemia algusest saadik kasutanud neid aineid rohkem [31].

Peamine viis heroini, kokaiini jne tarnimiseks. Lõuna-Aafrika on nende salakaubavedu organiseeritud kuritegelike narkojuokude liikmete poolt Ukrainasse, Eestisse ja teistesse EL-i riikidesse. Praegu on olukord narkootikumide salakaubaveoga Ukrainas Karelin V. sõnul üsna keeruline, kuna seda mõjutavad üsna paljud tegurid [32]. Eelkõige relvakonflikt Ida-Ukrainas, kuna suur osa Ukraina-Vene piirist ei ole Ukraina võimude kontrolli all ning selle kaudu toimub massiline narkootiliste ainete voog, mida veetakse lääneriikidesse Euroopa. Osa sellest jääb Ukrainasse ja lõviosa jääb Donetsk ja Luganski oblasti aladele, mida meie riik ei kontrolli. Janu kerge raha järele kellegi teise kuritegelike rühmituste esindajate mäel. Ukraina õiguskaitseorganite ebapiisav koordineerimine meie riigi naaberriikide vastavate asutustega seoses teabevahetusega seoses narkokaubandusega seotud kuritegelike rühmituste tegevusega. Narkootikumide salakaubaveoga seotud kriminaalmenetluse kohtueelset uurimist pakkuvate tolliametnike ja piirivalvurite korrupsioon. Vajadus täiustada narkootiliste ainete salakaubaveo tõkestamise süsteemi, võttes arvesse rahvusvahelist kogemust Lõuna-Aafrika illegaalse kaubaveo vastu võitlemisel. Lõuna-Aafrika ebaseaduslikku ringlust ja nende salakaubavedu tõkestavate korrakaitsjate koolitamise, ümberõppe ja kvalifikatsiooni tõstmise vajadus välisriikide vastavate asutuste baasil. Vajadus Lõuna-Aafrikasse Ukrainasse siseneva salakauba süstemaatilise paljastamise ja likvideerimise järele. Välisriikides narkoäri ja rahvusvahelise narkokuritegevusega võitlevate üksuste kogemuste uurimine eesmärgiga rakendada seda Ukraina õiguskaitseorganite tegevuses.

Salakaubaveo juhtumite lahendamisel otsustas Pylnyk V.V. märgib, et endiselt on mitmeid kiireloomulisi küsimusi, mis vajavad viivitamatut lahendamist seadusandlikul tasandil, et tagada salakaubaveovastase võitluse tõhususe võimalikult kiire kasv ja vältida negatiivset mõju Ukraina välis- ja sisemajanduse olukorrale [33]. Seetõttu nõuab salakaubaveo vastu võitlemine terviklikku lähenemist olemasolevate probleemide lahendamisele. Riik peaks looma tingimused majandustegevusega tegelevate üksuste huvidele kaupade ja kaupade seaduslikuks üle piiri liikumiseks. Välismajandustegevuses välja kujunenud kriminogeense olukorra stabiliseerimine on võimalik ainult vastava õigusliku raamistiku loomise, tollitöötajate erialase ettevalmistuse taseme olulise tõstmise ja korrupsiooni ilmingute vastu võitlemise kompromissideta.

Nagu näitab kogemus narkootikumide salakaubaveo juhtumite avastamisel, tuleb õigeaegselt saadud operatiiv- ja uurimisteabe olemasolul kuriteo võimaliku toimepanemise kohta loota tollitöötajate vastavatele oskustele [34]. Hiljuti on paljude riikide (USA, Iisrael, Ukraina) tolliasutused võtnud kasutusele salajase tehnilise kontrolli vahendid, mis on kaasaegsete teadussaavutuste tulemus. Sellised tehnoloogiad põhinevad kaasaegsetel seadmetel – ionide liikuvusspektromeetrial. Kõige uuemate tehniliste seadmete kasutamine salakaubaveo tuvastamisel, mis on end õigustanud tänapäevaste lennujaamade suure läbilaskevõimega, võib aidata kaasa narkokullerite tõhusale avastamisele. Vaatamata riigipiiril Lõuna-Aafrika salakaubaveo tõkestamiseks võetud meetmetele ei ole Ukraina veel loonud terviklikku seiresüsteemi illegaalse LAV-i smugeldamiseks.

Toome näiteid kohtuekspertiisi praktikast Eesti politsei, operatiivteenistuse ja prokuratuuri (näited nr 1, 2) ja Ukraina (näited nr 3-6) uurimis- ja uurimistöö kvalifikatsiooni, taseme ja tulemuslikkuse uurimiseks). Lõuna-Aafrika salakaubaveo vastu võitlemisel. Tuleb märkida, et Ukraina ja Eesti Vabariigi vahelise tsiviil- ja kriminaalasjades õigusabi ja õigussuhteid käsitleva lepingu artikkel 3 (Õigusabi ulatus) hõlmab õiguskaitseasutuste vahelist suhtlust [35]. Ikonograafias taotluse saanud lepingupoole õigusaktidega ette nähtud menetlustoimingud, eelkõige poolte, süüdistatavate ja süüdistatavate, ohvrite, tunnistajate, ekspertide ülekuulamine, ekspertiisi läbiviimine, kohtulik läbivaatamine, asitõendite edastamine, kriminaalvastutusele võtmise algatamine ja isikute väljaandmine, on toime pannud kuritegusid. Kohtulahendite tunnustamine ja täitmine tsiviilasjades. Garantii ja dokumentide edastamise osas. Teise lepinguosalise taotlusel teabe esitamine süüdistatava karistusregistri kohta.

Kohtuekspertiisi farmaatsiapraktika näide nr 1 (Eesti). Ljaene ja Ida prefektuuri kriminaalkuritegude büroo narkokuritegude ja organiseeritud kuritegevuse politseiosakonnad pidasid 24 märtsil 2022 kinni organiseeritud kuritegelike narkojõukude liikmed narkootiliste ja psühhotroopsete ainete suurte partiide müügi eest [36]. Seega tegi politsei operatiiv- ja uurimismeetmete kompleksi rakendamise käigus toiminguid. Õhtul Tallinnas, Narva maantee ja Koze tänava ristmikul teh peatati hõbedane "Toyota" ja peeti kinni 49-aastane meesjuht ning tema Pärnus asuvast majast konfiskeeriti kokaiinipulbrit kaaluga 0,020 kg. Mees peeti kinni, korraldati läbiotsimine ning leiti must prügikott, milles oli 4 vaakumkotti valge pulbriga, mis kaalus üle 4 kg. Kiirtest näitas, et tegemist on psühhotroopse narkootikumiga amfetamiiniga. Arreteeriti kolm 45-, 49- ja 30-aastast meest, keda kahtlustatakse suures koguses Lõuna-Aafrika Vabariigi ebaseaduslikus kaubitsemises. Päeval peeti Kohtla-Jarvas ja Narvas kinni kaks meest vanuses 41 ja 38 aastat. Tuvastati, et nimetatud isikute kinnipidamise põhjuseks ja aluseks oli kuus kuud kestnud töö organiseeritud kuritegeliku narkorühmituse väljatöötamise, rakendamise ja liikmete kinnipidamisega. Narkojõugu liikmed löid Lõuna-Aafrika ringluse (vedu, ladustamine, tarnimine, müük) võrgustiku peamiselt Ida-Virumaalt Pärnani. Politseiniku ülesandeks oli kõik narkojõugu liikmed kuriteopaigal kinni pidada, et kurjategijatel ei jääks aega infot vahetada ja ei jõudnud narkootilistest ja psühhotroopsetest ainetest vabaneda. Prokuratuuri taotlusel võeti vahi alla viis inimest, neist kolm Pärnu ringkonnakohtus ja kaks Virus ringkonnakohtus. Ljaene prefektuuri politsei pidas kuue kuu jooksul kinni seitse narkodiilerite võrgustikku kuulunud OZNU liiget ning politsei konfiskeeris neilt 7,7 kg amfetamiini. Ida prefektuuris toimunud operatsiooni käigus saadi kahelt inimeselt kätte 11 kg amfetamiini. Eksperdid märgivad, et organiseeritud kuritegeliku narkorühmituse liikmed teenisid Lõuna-Aafrika Vabariigi müügist ligikaudu 380000 eurot. Ebaseaduslikust ringlusest ära võetud amfetamiini kogusest piisaks 146000 inimese uimastamiseks.

Kohtuekspertiisi farmaatsiapraktika näide nr 2 (Soome). 28 jaanuaril 2022 peatasid Helsingis Helsingi politseijaoskonna, Kagu-Soome politseijaoskonna politseinikud ja detektiivid Jari rahvusvahelise organiseeritud kuritegeliku narkojõugu (rühm 11 inimest, kellest enamik olid Eesti kodanikud) tegevuse. Rati riiklikust juurdlusbüroost (NBI) omama töökogemust Ühendatud Vennaskonnas). Narkojõuk

tegutses perioodil 2020. aasta suvest kuni 2021. aasta suveni ning viis läbi ulatuslikku narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseaduslikku kaubitsemist Soome. Kinnipeetud narkojõugu liikmetelt konfiskeeriti umbes 500 kg saeplaate, mille väärtus tänavahindades on ligi 100 miljonit eurot. Uurimise käigus tehti kindlaks, et kurjategijatele saadi jälile rahvusvahelise operatsiooni "Greenlight" käigus, tänu millele julgustati erinevates riikides asuvaid osalejaid-kodanikke kasutama FBI poolt välja töötatud sõnumiprogrammi Anom. Narkojõugud eesotsas Eestis ja Hispaanias asuvate kodanikega, kes importisid 2 aasta jooksul riiki 1700 kg SAW (üle 700 kg kanepit ja amfetamiini). Kahtlustatavad peeti kinni Hollandis, Hispaanias, Eestis, Saksamaal ja Itaalias. Kahtlustatavate, tunnistajate ütlustest ning uurimis- ja operatiivmeetmete materjalidest nähtub, et narkojõugu liikmed kavandasid ja korraldasid Lõuna-Aafrika salakaubavedu, mida peideti mitmel viisil, näiteks veoste sekka pinnase, laastudest multši ja puusöega, samuti kateldes. Lahti oli üks peamisi SAE vastuvõtukohti, hiljem müüdi SAE-d kõigis Soome piirkondades.

Kohtuekspertiisi farmaatsiapraktika näide nr 3 (Ukraina). Ukraina julgeolekuteenistuse Odesa oblasti büroo uurijad on alustanud kriminaalmenetlust artikli 3. osa alusel. 305 Ukraina kriminaalkoodeksi [37, 38]. Kohtueelne uurimine tuvastas, et Ukraina julgeolekuteenistuse töötajad pidasid Odesa linnas kinni kolm narkoäri kaaskorraldajat erioperatsiooni (kontrollitud kohaletoimetamise) käigus, kui nad hoolitsesid koos kaubakonteineris lasti eest. puuviljad, Pivdenny mere kaubandussadamas. Konfiskeeriti umbes 60 kg kokaiini, dokumenteeriti ja peatati Lõuna-Aafrika ebaseadusliku salakaubaveo kanal ELi riikide tarbijatele. Kurjategijad on kinni peetud, uurimine käib.

Kohtuekspertiisi farmaatsiapraktika näide nr 4 (Ukraina). Uurimisasutused kriminaalmenetluse raames Art. 3. osa alusel. Ukraina kriminaalkoodeksi artikkel 305 [38-40]. Uurimise käigus tehti kindlaks, et Ukraina siseministeriumi politsei narkokuritegevuse vastase võitluse osakonna töötajad pidasid kinni kaks organiseeritud kuritegeliku narkorühmituse liiget. Konfiskeeriti 368 kg heroini, eriti ohtlikku uimastit, mille ringlus on Ukrainas keelatud. Kaup, mis sisaldas maskeeritud heroinibriketti, toodi salakaubana Iraanist. Edaspidi kulges marsruut läbi Armeenia, Gruusia territooriumi Ukrainasse. Heroiin pakendati väiksematesse partiidesse ja plaaniti eksportida EL-i riikidesse, et seda müüa erineva tasemega uimastitarbijatele. Rohkem kui aasta on võetud meetmeid Lõuna-Aafrika salakaubaveo ebaseadusliku tegevuse dokumenteerimiseks. Kõikide ebaseadusliku tegevuse asjaolude väljaselgitamiseks ja kõigi kuritegude toimepanemisega seotud kodanike vastutusele võtmiseks on algatatud uurimis- ja operatiivtoimingute kompleks. Uurimine käib.

Tekib küsimus, miks on Ukrainas selline avalikustatud narkokaubanduse süsteem. Vastuse annavad Ukraina julgeolekuteenistuse ametnikud, kes võtavad kõigi tasandite prokuröride menetluslikul juhendamisel meetmeid, et tuvastada ja peatada hulgi-, piirkondlike ja jaemüüjate ebaseaduslik tegevus, kes tegelevad turustamise, müügiga. ning narkootiliste, psühhotroopsete ja muude pindaktiivsete ainete müük.

Kohtuekspertiisi farmaatsiapraktika näide nr 5 (Ukraina). SBI uurijad Lvivi linnas viivad Lvivi oblastiprokuratuuri menetlusjuhiste alusel läbi kohtueelset uurimist artikli 2. osa alusel. 28, art. 3. osa. 307, Art. 368, art. 2. osa. 372, art. 1. osa. 366 Ukraina kriminaalkoodeksi [38, 41]. Uurimise käigus tuvastati, et 21. mail 2021

blokeerisid Ukraina julgeolekuteenistuse operatiivtöötajad koos DBR-i uurijatega Lvivi oblastiprokuratuuri menetluslikul juhendamisel "Operatsiooni" ajal ühe isiku tegevuse. organiseeritud kuritegelik narkorühmitus, kuhu kuulusid Lvivi RU NP praegused ja endised töötajad, eelkõige ühe osakonna juhataja asetäitja. Kohtueelne uurimine tuvastas, et Lvivi linnas korraldasid kurjategijad Lõuna-Aafrika narkootikumide ("amfetamiin", "alfa PVP", "heroiin") ringlust (ostmist, ladustamist, arvestust, müüki, müüki, müüki). Usaldusväärseid tarbijaid-klieente otsiti isiklike sidemete kaudu. Ukraina julgeolekuteenistuse töötajad dokumenteerisid operatiivsete tehes mitmeid fakte Lõuna-Aafrika müümisest kohalikele narkosõltlastele. Nagu selgus, suurendasid politseiametnikud sel viisil lisaks rahalistele isiklikele "huvidel" kunstlikult ka ametitegevuse näitajaid. Uurijad pidasid Art. alusel kinni 3 kurjategijat. Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 208. Ühte neist on kahtlustusest juba teavitatud ja talle on esitatud ettepanek valida ennetav abinõu – kinnipidamine. Kohtu poolt lubatud läbiotsimised viiakse läbi narkojõugu liikmete töö- ja elukohas. Uurijad ja operatiivtöötajad viivad läbi kiirjuurdlust, operatiiv- ja uurimistoiminguid ning kohtuekspertiisi.

Kohtuekspertiisi farmaatsia näide nr 6 (Ukraina). Kiievi oblastiprokuratuur saatis 16. jaanuaril 2021 Dnipropetrovski oblasti provintsi valitsuse Pavlogradi politseiosakonna 8 politseinikule süüdistusakti artikli 1. osa alusel. 255, art. 2. osa. 365, art. 263, art. 185, art. 3. osa. 307 Ukraina kriminaalkoodeksi [38, 42]. Uurimise käigus tehti kindlaks, et aastatel 2019-2020 löid Dnipropetrovski oblasti riigipolitseiosakonna Pavlogradi politseijaoskonna politseinikud, sealhulgas politseiosakonna juht ja tema asetäitja kuritegeliku ühenduse, mille liikmed ületasid oma piiri. ametivõimudega, käitles ebaseaduslikult relvi, pani toime vargusi ja müüs narkootikume. Töötulemuste parandamiseks sunniti kohalikke elanikke toime panema kuritegusid – vargusi, omama narkootilisi aineid, relvi ning allutati psühholoogilisele survele ja vägivaldale. Nende kuritegude toimepanemise eest varustas politsei ohvreid raha ja narkootikumidega ning viis nad seejärel kriminaalvastutusele, suurendades kunstlikult ametitegevuse näitajaid. Kiievi oblastiprokuratuur saatis kohtule süüdistusakti kaheksale politseinikule, kes raha ja narkootikumide eest palusid inimestel oma töötulemuste parandamiseks kuritegusid toime panna. UNN teatab sellest viitega peaprokuratuuri pressiteenistusele. narkorühmituste liikmete tegevuse ulatusest.

Nii märkis Ukraina siseminister D. Monastyrskyi [40] (näide #4), et: 1,5 miljonit annust heroini ei jõudnud Ukrainasse ja ELi riikidesse; päästis tuhandete kodanike elu halbade harjumuste, surma ja muude kuritegude eest.

Pange tähele, et Ukraina põhiseaduse rakendamiseks peavad Ukraina valitsuskabinet, Ukraina siseministerium, Ukraina tervishoiuministerium, Ukraina sotsiaalpoliitika ministerium suurendama programmide rahastamist aastal. uimastisõltuvusega patsientide raviliin, mis peaks olema suunatud tuhandete inimeste elude ja haigete kodanike tervise päästmisele uimastisõltuvusest ja erineva päritoluga üledoosidest, halbade harjumustest, surmast ja muude kuritegude toimepanemisest tingitud valu tõttu. Seega viitab 2020. aasta uimasti- ja alkoholiolukorra aruanne Ukrainas (2019 aasta andmetel) keerulisele olukorrale Ukrainas [43].

Õiguskaitseorganid:

1. Avastati 28338 Lõuna-Aafrika ebaseadusliku ringluse rikkumist;

2. Ebaseaduslikust käibest eemaldatud seoses lõpetatud kriminaalmenetlusega (dünaamika):

2.1. Eemaldatud – 2017 – 4615,24 kg;

2.2. Eemaldatud – 2018 – 2662,40 kg;

2.3. Konfiskeeritud - 2019 - 4737,28 kg järgmisi pindaktiivseid aineid, st konfiskeerimise struktuur vahendite/ainete ja nende erikaalu järgi oli:

Kanep (53,4%); moonikõrred (42,0%); heroiin (2,7%); metadoon (0,5%); amfetamiin (0,4%); kokaiin (0,2%); muud pindaktiivsed ained, oopium, tramadool, LSD jne (0,8%).

3. Mürgistustest (üleannustamine või madala kvaliteediga pindaktiivsed ained) põhjustatud surmajuhtumeid on registreeritud. Surfaktantidega mürgistustest tingitud surmajuhtumite arvu arvutamisel võeti arvesse RHK-10 teatud koode, nimelt: X41 (kombinatsioonis T40.0-9 ja T43.6); X61 (koos T43.6-ga); X62 (kombinatsioonis T40.0-9-ga); Y11 (kombinatsioonis T40.0-9 ja T43.6-ga); Y12 (koos T40.0-9-ga) :

3.1. Salvestatud – 2015 - 141;

3.2. Salvestatud – 2016 – 168 (kasvu dünaamika +19,0% võrreldes 2015. aastaga);

3.3. Salvestatud – 2017 - 202;

3.4. Salvestatud – 2018 - 335;

3.5. Salvestatud – 2019 – 421 (kasvu dünaamika +198,0% võrreldes 2015. aastaga).

Igal inimesel on võõrandamatu õigus elule, sotsiaalkaitsele, tervishoiule, arstiabile ja ravikindlustusele [44]. Pakutakse välja vastavad muudatused ja täiendused kehtivatesse regulatiivsetesse dokumentidesse:

1. Artikli 1 (Peamised kohaldatavad tingimused) I jao (Üldsätted) [45];

1.1. Vabatahtlik ravi (tasuta arstiabi osutamine) - narkomaania ravi, mis toimub patsiendi või tema seadusliku esindaja nõusolekul;

1.2. Sundravi (tasuta arstiabi osutamine) - vabatahtlikust ravist kõrvalehoidmisest või arsti ettekirjutuseta jätkava narkomaania ja teiste isikute õigusi rikkuva narkomaania ravi kohtuotsuse alusel;

1.3. Narkomaania all kannatavatele isikutele tasuta arstiabi osutamine riiklikes ja ühiskondlikes tervishoiuasutustes ning ravimite ja meditsiinitoodete tasuta või subsideeritud osutamine Ukraina ministrite kabineti kehtestatud korras.

2. Narkomaaniahaigused lisale 2 Haiguste kategooriate loetelu, mille ambulatoorse ravi korral väljastatakse ravimeid tasuta Ukraina Ministrite Kabineti 17 augusti 1998 a otsus nr 1303 "Tasuta ravi reguleerimise kohta ja arstide väljakirjutatud ravimite subsideeritud väljastamine teatud elanikkonnarühmade ambulatoorse ravi korral ja teatud haiguskategooriate kaupa. [46, 47]. Loetletud haiguskategooriate ravimite tasuta väljastamine toimub ainult põhihaiguse ambulatoorse ravi korral, mille puhul patsientidele määratakse hüvitisi. AIDS-i ja HIV-nakkusega patsientidel, olenemata põhihaigusest, on õigus saada ravimeid tasuta, kui neil on mõni muu haigus.

Kirjeldatakse mehhanismi, kuidas dokumenteerida ja uurida narkootiliste ainete kontaktivaba müüki Interneti kaudu telefonikõnede ja Interneti-sõnumite kaudu ning "järjehoidjate" loomist narkootiliste ainete eest krüptovaluutaga tasumisel [48].

Pakutakse välja uurimisolukordade klassifikatsioon ja mehhanism ebaseaduslikus uimastikaubanduses kahtlustatavate kinnipidamiseks [49]. *Esimene rühm*. Isiku kinnipidamise olukorrad korraüksuste saadud teabe alusel Lõuna-Aafrika narkootikumide ebaseadusliku kaubitsemise tunnuste kohta selle grupi kuritegude kahtluse või otsese tuvastamise korral. *Teine rühm*. Isikute kinnipidamise olukorrad operatiiv- ja uurimisüksuste töötajate kontrollide alusel kuriteo toimepanemises osalemise eest.

I.O. Vaštšenko hinnangul võib kurjategija isiksuse tunnuste olulisus ja arvestamine anda olulist abi narkootikumide ebaseadusliku ringlusega seotud kuritegude avastamisel ja uurimisel. Lisaks on esmatähtis kurjategija kohtuekspertiisi iseloomustamise probleem nimetatud kuritegude kategooria kuritegude uurimise meetodika jaoks ja nõuab pidevat doktrinaalse uurimistöö tähelepanu [50, 51].

Meie arvates peaks Ukraina läbi vaatama ja ühinema ELi narkootikumidealase tegevuskavaga 2021–2025, mille EL-i nõukogu (välisasjad) kiitis heaks 21. juunil 2021 ja milles esitatakse poliitiline raamistik ja konkreetsed tegevused, mis on vajalikud poliitiliste prioriteetide saavutamiseks ELi narkootikumide kohta ajavahemikul 2021–2025 [29].

Ukraina ministrite kabineti 10. juuli 2019. resolutsiooniga nr 689 "Ukraina uimasti- ja alkoholiolukorra seire küsimused" [52] kehtestati Ukraina narko- ja alkoholiolukorra seire süsteem riiklikul tasandil. Kinnitatud on Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse näitajate järgi narko- ja alkoholiolukorra seisundit paljastava teabe (andmete) esitamise ja kogumise kord. Määratud on määratletud olukorra seireobjektide ring, kes peavad andma sellist teavet (andmeid) nende analüüsiks ja üldistamiseks.

Lisaks kehtestati 2019. aastal uute pindaktiivsete ainete ebaseaduslik ringlus Ukraina territooriumil, mida saab kasutada ilma arsti retseptita ja mis võivad kahjustada igas vanuserühmas kodanike elu ja tervist. Ukraina Tervishoiuministerium 04.03.2019 nr 715 "Mõnede vahendite ja ainete narkootiliste ja psühhotroopsete ainete analoogiks klassifitseerimise küsimuste kohta" kinnitas Vahendite ja ainete narkootiliste ja psühhotroopsete ainete analoogiks klassifitseerimise korra ja Ukraina tervishoiuministeriumi komisjoni määrus vahendite ja ainete narkootiliste ja psühhotroopsete ainete analoogiks klassifitseerimise kohta [53].

Selleks et tugevdada kriminaal-juriidilisi ja kohtuekspertiisi-farmatseutilisi meetmeid riigi kontrollimiseks 116 uut tüüpi pindaktiivsete ainete ebaseadusliku ringlusega seotud tegude üle ja vältida nende kuritarvitamist mittemeditsiinilistel eesmärkidel, on Ukraina ministrite kabineti 2006. aasta otsusega nr 600 07.10.2019 muudeti - täiendused Ukraina Ministrite Kabineti 06.05.2000 otsusele Nr. 770, millega kinnitati Narkootiliste, psühhotroopsete ainete ja lähteainete loetelu" [54].

Tuleb märkida, et nii Ukrainas kui ka Eestis saavad paljud asutused pakkuda narkomaania ravi (polünarkomaania, polütoksikomaania). Kuid mitte kõik neist ei suuda teile pakkuda igakülgset meditsiinilist ja farmatseutilist, psühholoogilist ja pedagoogilist ning õigusabi. Kui otsite viisi uimastite kuritarvitamise peatamiseks, siis siin on olemasolevate narkomaania raviasutuste eelised ja puudused (Tabel 1).

Tabel 1. Näiteid Ukraina ja Eesti narkosõltuvuskeskustest, mis teostavad narkosõltuvusega patsientide meditsiinilist ja farmatseutilist rehabilitatsiooni.

Narkokeskus Avicenna ", Harkiv, Ukraina http://xn--80aguehibm.com.ua/	Eestis on 20 erarehabilitatsioonikeskust https://www.lootusefond.ee/et/#kontakt
Narkomaania ravi. 1. etapp - ravimid võõrutus kasutades _ kehvälise meetodid kanalisatsioon ja puhastus (membraan plasmaferees , laser teraapia , infusioon korrigeeriv , taastav , hepatoprotektiivne ja antidepressant meditsiiniline sekkumine); 2. etapp - psühhoterapeutiline abi 3. etapp - rehabilitatsioon tingimustel _ terapeutiline kogukonnad 4. etapp - blokeerimine teraapia kaasaegne meditsiiniline pikendab klass	Narkomaania ravi. Eestis on 20 kristlikku rehabilitatsioonikeskust , mis pakuvad eesti- ja venekeelsetele meestele ja naistele üle 300 voodikoha üle riigi . Nende keskuste töötajad pakuvad oma abi: - sõltlased ja patsiendid, kes on raskel teel; - täiskasvanud meeste või naiste elamiseks ilma pideva vajaduseta Lõuna-Aafrika järele. Teada on üle 700 juhtumi, kui lootusetult alkoholismi ja narkosõltuvusega võidelnud patsientidel õnnestus ühiskonda naasta. Lisaks ülalmainitud taastusravikeskustele on abi saamiseks ka teisi võimalusi.

Ukraina kriminaalkoodeksi artikli 305 3. osa ja 307 3. osa jaoks on välja pakutud normatiivseid algatusi [38, 55]: mõrv, s.o teisele isikule tahtlik ebaseaduslik surma põhjustamine omakasupüüdlikel põhjustel, mille eest karistatakse kümneaastase vangistusega. kuni viisteist aastat või eluaegne vabadusekaotus koos vara konfiskeerimisega (Tabel 2).

Tabel 2. Normatiivsed algatused Ukraina kriminaalkoodeksi artikli 305 artikli 305 ja artikli 307 3 osa muutmiseks ja täiendamiseks.

No.	Ukraina kriminaalkoodeksi artikkel [38]	Ukraina kriminaalkoodeksi artikkel, mida tehakse muudatustepanekuid ja täiendusi
1.	Artikkel 305. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu 1. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu, s.o nende toimetamine üle Ukraina tollipiiri väljaspool tollikontrolli või tollikontrolli eest varjatult, – karistatakse vabadusekaotusega viiest kuni kaheksa aastani. - karistatakse vabadusekaotusega kaheksa kuni kümme aastat koos vara konfiskeerimisega. 3. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu, mis on	Artikkel 305. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu 1. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu, s.o nende toimetamine üle Ukraina tollipiiri väljaspool tollikontrolli või tollikontrolli eest varjatult, – karistatakse vabadusekaotusega viiest kuni kaheksa aastani. - karistatakse vabadusekaotusega kaheksa kuni kümme aastat koos vara konfiskeerimisega. 3. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete või võltsitud ravimite salakaubavedu, mille on

	<p>toime pandud organiseeritud grupi poolt, samuti juhul, kui salakaubaveo objektiks oli narkootiline, psühhotroopne aine, nende analoog või lähteaine või võltsitud ravim eriti suurtes kogustes. kogused, - karistatakse vangistusega kümnest kuni kaheteistkümne aastani koos vara konfiskeerimisega.</p> <p>Märge. Käesolevas paragrahvis kasutatakse suure ja eriti suure koguse narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete, samuti mürgiste või tugevatoimeliste ainete või mürgiste või tugevatoimeliste ainete või võltsitud ravimite mõiste on defineeritud keskvalitsuse poolt. täitevorgan, mis tagab riikliku poliitika kujundamise tervishoiu valdkonnas, koos täitevvõimu keskorganiga, mis tagab riikliku poliitika kujundamise narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide ja lähteainete ringluse valdkonnas, vastumeetmed nende ebaseadusliku ringluse vastu.</p>	<p>toime pannud organiseeritud rühm, ametnik ka juhul, kui salakaubaveo esemeks olid narkootilised, psühhotroopsed ained, nende analoogid või lähteained või võltsitud ravimid eriti suures koguses, - karistatakse vabadusekaotusega viieteistkümne kuni kahekümne aastani või eluaegse vangistusega vara konfiskeerimisega.</p> <p>Märge. Käesolevas paragrahvis kasutatakse suure ja eriti suure koguse narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide või lähteainete, samuti mürgiste või tugevatoimeliste ainete või mürgiste või tugevatoimeliste ainete või võltsitud ravimite mõiste on defineeritud keskvalitsuse poolt. täitevorgan, mis tagab riikliku poliitika kujundamise tervishoiu valdkonnas, koos täitevvõimu keskorganiga, mis tagab riikliku poliitika kujundamise narkootiliste, psühhotroopsete ainete, nende analoogide ja lähteainete ringluse valdkonnas, vastumeetmed nende ebaseadusliku ringluse vastu.</p>
2.	<p>Artikkel 307. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide ebaseaduslik tootmine, valmistamine, omandamine, ladustamine, vedu, edasitoimetamine või müük</p> <p>1. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide ebaseaduslik tootmine, valmistamine, omandamine, ladustamine, transportimine või edasisaatmine müügi eesmärgil, samuti ebaseaduslik müük - karistatakse vabadusekaotusega neljast kuni kaheksa aastani.</p> <p>2. Samad teod, mille on toime pannud korduvalt või eelneva vandenõu alusel isikute rühm või isik, kes on varem toime pannud ühe käesoleva seadustiku <u>artiklites 308–310, 312, 314, 315, 317 sätestatud kuriteo</u> või alaealise kaasamisel, samuti narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide müük haridus-, spordi- ja kultuuriüritusteks ettenähtud kohtades ning muudes kodanike massilise viibimise kohtades või nende ainete müük või edasitoimetamine kohtadesse. vabaduse võtmisega või kui sellise tegevuse esemeks olid narkootilised,</p>	<p>Artikkel 307. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide ebaseaduslik tootmine, valmistamine, omandamine, hoidmine, vedu, edasitoimetamine või müük</p> <p>1. Narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide ebaseaduslik tootmine, valmistamine, omandamine, ladustamine, transportimine või edasisaatmine müügi eesmärgil, samuti ebaseaduslik müük - karistatakse vabadusekaotusega neljast kuni kaheksa aastani.</p> <p>2. Samad teod, mille on toime pannud korduvalt või eelneva vandenõu alusel isikute rühm või isik, kes on varem toime pannud ühe käesoleva seadustiku <u>artiklites 308–310, 312, 314, 315, 317 sätestatud kuriteo</u> või alaealise kaasamisel, samuti narkootiliste, psühhotroopsete ainete või nende analoogide müük haridus-, spordi- ja kultuuriüritusteks ettenähtud kohtades ning muudes kodanike massilise viibimise kohtades või nende ainete müük või edasitoimetamine kohtadesse. vabaduse võtmisega või kui sellise tegevuse esemeks olid narkootilised, psühhotroopsed ained või nende analoogid suures koguses või eriti</p>

<p>psühhotroopsed ained või nende analoogid suures koguses või eriti ohtlikud narkootilised või psühhotroopsed ained, -</p> <p>karistatakse vabadusekaotusega kuuest kuni kümne aastani koos vara konfiskeerimisega.</p> <p>3. Käesoleva artikli esimeses või teises osas sätestatud toimingud, mille on toime pannud organiseeritud rühm, samuti juhul, kui selliste tegude esemeks olid narkootilised, psühhotroopsed ained või nende analoogid eriti suures koguses või alaealise osalusel. või seoses alaealisega, -</p> <p>karistatakse vabadusekaotusega üheksast kuni kaheistkümnelt aastani koos vara konfiskeerimisega.</p> <p>4. Isik, kes vabatahtlikult loovutas narkootilisi, psühhotroopseid aineid või nende analooge ning osutas nende omandamise allikale või aitas kaasa nende ebaseadusliku ringlusega seotud kuritegude avalikustamisele, vabastatakse kriminaalvastutusest nende ebaseadusliku valmistamise, valmistamise, omandamise eest, samuti nende ebaseadusliku ringlusega seotud kuritegude avalikustamisele. ladustamine, transport, ekspedeerimine (käesoleva artikli <u>esimene osa</u>, käesoleva koodeksi artikli 309 esimene osa).</p>	<p>ohtlikud narkootilised või psühhotroopsed ained, -</p> <p>karistatakse vabadusekaotusega kuuest kuni kümne aastani koos vara konfiskeerimisega.</p> <p>3. Käesoleva artikli esimeses või teises osas sätestatud toimingud, mille on toime pannud organiseeritud rühm, ametnik, samuti juhul, kui selliste tegude esemeks olid narkootilised, psühhotroopsed ained või nende analoogid eriti suurtes kogustes või nende toimepanemisel. alaealisest või alaealisega seoses, -</p> <p>karistatakse vabadusekaotusega viieteistkümnelt kuni kahekümne aastani või eluaegse vangistusega vara konfiskeerimisega.</p> <p>4. Isik, kes vabatahtlikult loovutas narkootilisi, psühhotroopseid aineid või nende analooge ning osutas nende omandamise allikale või aitas kaasa nende ebaseadusliku ringlusega seotud kuritegude avalikustamisele, vabastatakse kriminaalvastutusest nende ebaseadusliku valmistamise, valmistamise, omandamise eest, samuti nende ebaseadusliku ringlusega seotud kuritegude avalikustamisele. ladustamine, transport, ekspedeerimine (käesoleva artikli <u>esimene osa</u>, käesoleva koodeksi artikli 309 esimene osa).</p>
---	--

Conclusions.

1. Pandeemia taustal Koronaviirushaiguse koormus on kasvanud tervishoiusektorile, ravimitööstusele, majandusele ja õiguskaitseorganitele.
2. Pandeemia ajal koroonaviirushaiguse tõttu on maailma riikides registreeritud pindaktiivsete ainete (kokaiin, metamfetamiin, oopium jt) ebaseadusliku ringluse kasv. Kõige tõhusam lahendus Lõuna-Aafrika salakaubaveo vastu võitlemisel on Ukraina siseministeeriumi, Ukraina julgeolekunõukogu, Eesti ja EL-i riikide vastavate üksuste kontrollitud tarnete ja ostude läbiviimine.
3. WHO toetab riike kohaliku tootmise, kontrolli ja regulatiivse võimekuse ning narkomaania farmakoteraapia jaoks elutähtsate ravimite farmaatsiatarnete potentsiaali tugevdamisel.
4. Vajalik on tihendada koostööd ja uurida maailma juhtivate riikide, eelkõige Eesti õiguskaitseorganite kogemusi. Vaja on ühineda ELi uimastialaste tegevuskavaga 2021–2025, mille EL-i nõukogu (välisasjad) kiitis heaks 21 juunil 2021 aastal ja milles on sätestatud poliitiline raamistik ja konkreetsete tegevused, mis on vajalikud ELi uimastipoliitika prioriteetide saavutamiseks sellel perioodil 2021-2025 aastat.

5. Kavandatakse normatiivseid algatusi Ukraina kriminaalkoodeksi artiklite 305, 307, 365, 366, 368 jaoks.

Conflict of interests. Autorid kinnitavad, et uuring viidi läbi ilma igasuguste äriliste või finantssuhete puudumisel, mida võiks pidada potentsiaalseks huvide konfliktiks.

Funding. The authors state, that there was no funding from any state or private agencies for this study.

Ethical notice. As one of the authors is an Editor of the journal, to provide proper peer review practice, all editors were from different institutions, except authors' institutions.

References.

1. In Ukraine, the newest cases of coronavirus since the beginning of summer - 1247, in at least one region the "Delta" strain prevails. *Expres*. 12.08.2021. URL: <https://expres.online/podrobitsi/v-ukraini-naybilshe-novikh-vipadkiv-koronavirusu-vid-pochatku-lita-1247-shchonaymenshe-v-odniy-oblasti-perevazhae-shtam-delta>.
2. A health emergency has been declared. *Terviseamet*. 11.08.2021 URL: <https://www.terviseamet.ee/ru/novosti/v-sfere-zdravooohraneniya-obyavlena-chrezvychnaya-situaciya>
3. Paraskevis D., Yavropoulou M., Tsiodras S. Burden of COVID-19 in Different Countries. *MDPI*. 31.12.2021. URL: https://www.mdpi.com/topics/covid_burden.
4. 14.9 million excess deaths associated with the COVID-19 pandemic in 2020 and 2021. *WHO*. 05.05.2022. URL: <https://www.who.int/news/item/05-05-2022-14.9-million-excess-deaths-were-associated-with-the-covid-19-pandemic-in-2020-and-2021>.
5. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *WHO*. 02.12.2022. URL: <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19>.
6. Kenny P. COVID-19 has changed drug trafficking: *UN official*. *AA*. Geneva. 12.04.2021. URL: <https://www.aa.com.tr/en/latest-on-coronavirus-outbreak/covid-19-has-changed-drug-trafficking-un-official/2206476>.
7. UNODC World Drug Report 2022 highlights trends on cannabis post-legalization, environmental impacts of illicit drugs, and drug use among women and youth. *UN*. Vienna (Austria). 27.06. 2022. URL: <https://www.unodc.org/unodc/frontpage/2022/June/unodc-world-drug-report-2022-highlights-trends-on-cannabis-post-legalization--environmental-impacts-of-illicit-drugs--and-drug-use-among-women-and-youth.html>.
8. UN drug report shines light on cannabis, cocaine and methamphetamine trends. *UN*. 22.06.2022. URL: <https://news.un.org/en/story/2022/06/1121472>.
9. World Drug Report 2022. *UN*. 2022. URL: <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2022.html>.
10. WHO Director-General's remarks at the 65th Session of the Commission on Narcotic Drugs. *WHO*. 6.09.2022. URL: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-65th-session-of-the-commission-on-narcotic-drugs--6-september-2022>.

11. Health and social responses to drug problems: a European guide. *EMCDDA*. October 2021. URL: https://www.emcdda.europa.eu/publications/health-and-social-responses-a-european-guide_en.
12. 2nd WHO Forum on alcohol, drugs and addictive behaviours. *WHO*. 27.06.2019. URL: <https://www.who.int/news-room/events/detail/2019/06/27/default-calendar/who-forum-on-alcohol-drugs-and-addictive-behaviours>.
13. Shapovalova V.A., Zbrozhek S.I., Shapovalov V.V. et al. Coronavirus disease pandemia 2019: growth of epidemic dangers. *Acta scientific pharmaceutical sciences*. 2020. Vol. 4. Iss. 7. P. 61–68. URL: <https://www.actascientific.com/ASPS/ASPS-04-0559.php>.
14. Shapovalova V. An Innovative multidisciplinary study of the availability of coronavirus vaccines in the world. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. No.2. P.1–17 URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i2.45>.
15. Shapovalova V. Monkeypox virus – new challenges of modernity: experimental organizational and legal, clinical and pharmacological studies. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. No.3. P.1–15. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i3.54>.
16. Shapovalova V. The ICD-11 for the twenty-first century: the first view from the organizational, legal, clinical and pharmacological aspects. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. No.1. P.1-13. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i1.37>.
17. Ivanishyn-Hayduchok L., Shapovalova V., Shapovalov V. ICD-11: Organizational and legal, medical and pharmaceutical, social and economic issues of implementation of the program of state guarantees of medical care in 2022 in Ukraine, based on the fundamental principles of the European Union. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. No.2. P.1–14. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i2.53>.
18. Shapovalova V., Zakharchenko I. Organizational and legal approaches to reforming of the law enforcement system of Ukraine: illegal circulation of psychoactive substances and addictive dependence. 2021. *SSP Modern Law and Practice*. Vol. 1. No.1. P.1–22. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmplp.v1i1.20>.
19. Shapovalov Valentyn. Medical and pharmaceutical law: deepening the cooperation between the LMI, KhMAPE and Estonian Scientific Publishing House SSP OÜ, as part of the system of Ukraine’s integration into the European Community. *SSP Modern Law and Practice*. 2022. Vol.2. No.2. P.1-12. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmplp.v2i2.51>.
20. Chuiev Y., Shapovalova V. Integrated ABC/VEN-analysis of drug prescriptions in pharmacotherapeutic schemes for relief of drunken forms of alcohol dependence. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. No.1. P.1-14. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i1.35>.
21. Shapovalova V. Forensic and pharmaceutical risks in the organization of pharmacotherapy of covid, post-covid and long-covid disorders. COVID-19 and vaccination practice standards. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol. 2. No. 4. P. 1–24. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i4.69>.

22. Council approves the EU drugs strategy for 2021-2025. *Council of the EU*. 18.12.2020. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/12/18/council-approves-the-eu-drugs-strategy-for-2021-2025/>.
23. The Law of Ukraine "On operative investigative activity". *Verkhovna Rada of Ukraine*. 1992. No. 22. Article 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
24. Criminal Procedure Code of Ukraine. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2444>.
25. Busol O. The problem of smuggling in Ukraine: how to change the countermeasures system? *Lexinform*. 2019. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/problema-kontrabandy-v-ukrayini-yak-zminyty-systemu-protydiyi/>
26. In 10 months, the customs of the State Customs Service discovered almost 20,000 violations of customs rules - Deputy Head of the State Customs Service Ruslan Cherkaskyi. *State Customs Service of Ukraine*. 27.10.2021. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/za-10-misiatsiv-mitnitsi-derzhmitsluzhbi-viiavili-maizhe-20-tis-porushen-mitnikh-pravil-zastupnik-golovi-derzhmitsluzhbi-ruslan-cherkaskii-673>.
27. International Drug Control Conventions. *UN*. 03.12.2022. URL: https://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/Mandate_Functions/Mandate-and-Functions_Scheduling.html.
28. Finnish police arrested an international drug gang controlled from Estonia and Spain. *The Baltic times*. 28.01.2022. URL: https://www.baltictimes.com/finnish_police_catch_international_drug_gang_led_from_estonia_spain/.

29. Council approves EU Drugs Action Plan 2021–2025. *Emcdda europa.eu (lisbon)*. 22.06.2021. URL: https://www.emcdda.europa.eu/news/2021/council-approves-eu-drugs-action-plan-2021-2025_en/news/2021/council-approves-eu-drugs-action-plan-2021-2025_en.
30. Narcotics. Politsei-ja Piirivalveamet. Tallinn. 12.09.2021. URL: <https://www2.politsei.ee/ru/nouanded/narko/>.
31. COVID-19 stress increases mental health and substance use concerns: Leger survey. *CCSA*. 17.02.2021. URL: <https://www.ccsa.ca/covid-19-stress-amplifying-mental-health-and-substance-use-concerns-leger-poll>.
32. Karelin V. Prevention of drug smuggling. *Entrepreneurship, economy and law*. 2021. No. 2. P. 226-230. URL: http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/2/2_2021.pdf.
33. Pylnyk V.V. Narcotics smuggling: criminal and legal characteristics and prevention. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*. 2016. Issue 41. T.2. P.120-123. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39620/1/92.pdf>.
34. Dyadechko G.V., Klochko A.M. Smuggling of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues, or precursors. *Materials of the International scientific and*

practical conference "Activities of public authorities to ensure the stability and security of society". Sumy. 2015. pp. 241–243.

35. Agreement between Ukraine and the Republic of Estonia on legal assistance and legal relations in civil and criminal cases. *Verkhovna Rada of Ukraine*. 17.05.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/233_659#Text.

36. Zybina E. In Tallinn, Narva and Kohtla-Järve, members of a network of drug dealers were detained: 19 kg of amphetamine were confiscated. *Err.ee*. 28.04.202. URL: <https://rus.err.ee/1608193360/v-tallinne-narve-i-kohtla-jarve-zaderzhany-chleny-seti-narkotorgovcev-izjato-19-kg-amfetamina>.

37. The SSU exposed the members of the world-famous criminal organization "Ndrangheta" in Odesa: they oversaw the smuggling of cocaine to the EU. *Security Service of Ukraine*. 08/09/2021. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-vykryla-chleniv-vsesvitnovidomoi-zlochynnoi-orhanizatsii-ndranheta-v-odesi-kuruvaly-kontrabandu-kokainu-do-yes>.

38. Criminal codex of Ukraine. *Verkhovna Rada of Ukraine*. 2001. No. 25-26, Article 131.

39. Metropolitan police officers liquidated the drug laboratory and seized more than 70 million hryvnias worth of drugs and psychotropic substances. *Ministry of Internal Affairs of Ukraine*. 29.07.2021. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/stolicni-policeiski-likvidovali-narkolaboratoriyu-ta-vilucili-narkotiki-ta-psixotropi-na-ponad-70-milioniv-griven>.

40. Special operation to recover 368 kg of heroin: the third member of the drug gang was arrested. *Ministry of Internal Affairs of Ukraine*. 26.07.2021. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/pravooxoronci-zapobigli-masstabnii-kontrabandi-geroyinu-do-jevropeiskix-krayin-ne-potrapilo-ponad-15-mln-do>

41. In the Lviv region, the SSU blocked the activities of a drug gang, which included several police officers. *Security Service of Ukraine*. 21.05.2021. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/na-lvivshchyni-sbu-blokuvala-diialnist-narkouhrupovannia-do-yakoho-vkhodylo-dekilka-pratsivnykiv-politsii>.

42. The former leadership of one of the police departments will stand trial for participating in criminal organizations and committing serious crimes. *Kyiv Regional Prosecutor's Office*. 22.01.2021. URL: https://kobl.gp.gov.ua/ua/koblzmi.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=287392.

43. Report on the drug and alcohol situation in Ukraine for 2020. Kyiv, 2020. 55 p. URL: <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/attachments/13559/Zvit-shhodo-narkotyktiv-ta-alkogolyu-za-2020-rik.pdf>.

44. Constitution of Ukraine. *Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. No. 30. Art. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>.

45. The Law of Ukraine "On measures to counter the illegal circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors and their abuse". *Verkhovna Rada of Ukraine*. 1995. No. 10. Article 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

46. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 17, 1998 No. 1303 "On regulation of free and subsidized dispensing of medicinal products according to

doctors' prescriptions in the case of outpatient treatment of certain groups of the population and for certain categories of diseases". *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF#Text>.

47. The Law of Ukraine "On measures to counter the illegal circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors and their abuse". Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1995. No. 10. Article 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

48. Yukhno O.O., Matyushkova T.P., Korshenko V.A. et al. Peculiarities of the investigation of crimes related to the illegal circulation of 0-75 narcotic drugs or psychotropic substances using modern telecommunication and other technologies: scientific and methodological recommendations. *Kharkiv National University of Internal Affairs*. 2019. 48 p.

49. Kalinovska O. I. Forensic classification of investigative situations that arise during the detention of a suspect in illegal drug trafficking. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*. 2018. No. 4 (109). P. 336-345.

50. Vashchenko I.O. Regarding some features of the criminal's identity during the investigation of crimes related to the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors. *State Bureau of Investigation: on the way to development: Mater. International science and practice conf. (Odesa, June 16, 2018)*. NU "OYUA". Odesa: Legal Literature, 2018. P. 365-368.

51. Vashchenko I.O. Regarding some features of the criminal's identity in the investigation of crimes related to the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors. *Scientific legal journal "Legal Novels"*. 2019. No. 8. P. 142-150.

52. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 10, 2019 No. 689 "Issues of monitoring the drug and alcohol situation in Ukraine." Verkhovna Rada of Ukraine. 05/25/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/689-2019-%D0%BF#Text>.

53. Order of the Ministry of Health of Ukraine dated March 04, 2019 No. 715 "On some issues of classifying drugs and substances as analogues of narcotic drugs and psychotropic substances". *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0655-19#Text>.

54. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 06 May, 2000 No. 770 "List of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors". *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text55>.

55. Shapovalov V. Forensic pharmacy, organization of pharmaceutical business, drug technology, medical, pharmaceutical and criminal law: the state system of combating the illegal circulation of narcotic drugs and psychotropic substances and their abuse in pandemic condition. *SSP Modern Law and Practice*. 2022. Vol.2. No.3. P.1-35. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v2i3.66>.